

Aan Provinciale Staten van Noord-Holland

Afschrift aan het College van GS

Betreft: begeleidende brief aanbieding rapport mogelijkheden fietspad Blijdensteinsweg

Geachte leden van Provinciale Staten,

Hierbij sturen wij u een rapport van de Fietsersbond over de mogelijkheden om fietspad Blijdensteinsweg te Bergen te behouden.

Samenvatting en verzoek

Fietsersbond afdeling Bergen maakt zich al lang grote zorgen over het voortbestaan van het fietspad Verspyckweg – Blijdensteinsweg, onderdeel van de Europese hoofdroute “Veloroute12”.

De Fietsersbond is hierover in gesprek sinds januari 2021 en sindsdien is er geen zicht op een oplossing. Wij vragen u om GS te verzoeken om voor het fietspad Blijdensteinsweg een oplossing te vinden die een gelijke kwaliteit biedt aan de fietsroute als het huidige niveau.

Daarom biedt de Fietsersbond Bergen u in de bijlage een rapport aan, waarin 8 mogelijke oplossingen worden genoemd:

1. Huidige beleid voortzetten: zo lang en zo vaak vegen als nodig is, totdat het stuifduin tot stilstand komt door helmgroei;
2. Zandverstuiving vastleggen; fietspad behouden en ook als calamiteitenroute;
3. Stelplaten neerleggen zoals gedaan bij Kattendel [gemeente Bloemendaal]
4. Het hele tracé verleggen via bestaande paden zonder kunstwerken op korte afstand;
5. Fietstunnel uit diverse segmenten bouwen op huidige tracé;
6. Fietsbrug bouwen op huidige tracé;
7. Fietsbrug bouwen op één van de tracés uit onze nota van november 2022; tot maximaal 600 meter van huidige tracé; “Thaborpad”; met 3 subvarianten
8. verplaatsing tracé Verspyckweg – Blijdensteinsweg westwaarts

De Fietsersbond heeft voorkeur voor relatief eenvoudige oplossing en dus voor de oplossingen 1, 2, 5 en 7b. Het rapport neemt een eerder rapport uit november 2022 als vertrekpunt en voegt daar opties aan toe.

De Fietsersbond stelt voor, dat een onderzoek naar de mogelijkheden wordt uitgevoerd door een onafhankelijk bureau met civieltechnische kennis.

Aanleiding en geschiedenis

Vanaf 2016 hoopt zich zand op bij en over het fietspad Blijdensteinsweg – Verspyckweg op de grens van de gebieden die onder beheer staan van SBB en PWN. Oorzaak was een forse ingreep en in een later stadium het lostrekken van helmgras. In 2010 is het Buizerdvlak “afgeplagd”, “vegetatie en bodem verwijderd, met als doel het duin weer in beweging te krijgen”; “als nabehoor wordt

Regelmatig, circa twee keer per jaar, worden met vrijwilligers alle opgekomen en uitgestoven wortels verwijderd.. [bron Arens, 2011]

https://eco-on-site.nl/mirrors/pwn-puur-natuur/pdfs/pwn_verstuivingsprojecten_1999-2011_arens_ea_2012.pdf

In november 2020 staakt Staatsbosbeheer het schoonvegen van het fietspad. Daarop organiseerde Fietsersbond Bergen op 27 februari 2021 een demonstratieve veegactie met sneeuwschuiers. Zie: <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/281701/overstekend-duin-doorn-in-het-oog-van-fietsersbond>

Na herhaaldelijk brieven schrijven en inspreken bij de Statencommissie van de Provincie kwam er een overeenkomst in mei 2022: Provincie zou 50% bijdragen in het schoonhouden van het fietspad, met PWN en SBB elk 25%; de afspraak geldt voor de komende 5 jaar, dus tot mei 2027.

Inmiddels hadden PWN en SBB op januari 2021 aan Fietsersbond Bergen [en Alkmaar] inzage gegeven in hun voorstel: een omleiding van het fietspad via de Doodweg, op bijna 2 km afstand. Hierdoor zou de belangrijke fietsroute Verspyckweg – Blijdensteinsweg – Dr Van Steijnweg geen betekenis meer hebben.

In juni besluit de Provincie om voor de komende 5 jaar: provincie 50% van de veegkosten te betalen als tijdelijke oplossing.

Daarop formuleerde de Fietsersbond een voorstel met een aantal mogelijke oplossingen voor het fietspad. Dit rapport werd op 1 december 2022 overhandigd aan PWN en SBB. Op 26 januari 2022 wezen de natuurbeheerders alle voorstellen van de Fietsersbond af. Deze afwijzing is bevestigd in een ongedateerde brief van de Provincie met kenmerk 1966503/1980451

Om het belang van de fietsroute te onderstrepen organiseerde Fietsersbond Bergen op 23 juni een demonstratieve fietstocht door de duinen om de kwaliteit van het fietsnetwerk te behouden.

Zie voor verslag hiervan: <https://www.fietsplatform.nl/2023/06/26/fietsexcursie-stuifduinen/>

De noodzaak tot deze fietstocht werd in de loop van 2023 sterker, omdat PWN en SBB een aantal andere fietspaden hadden aangemerkt als “onhoudbaar”. Argumentatie en termijnen ontbraken; inzage in de documenten werd geweigerd.

De Fietsersbond is verbaasd over de vasthoudendheid om een belangrijk fietspad op te heffen; de maaswijdte voor fietsers is grover dan voor die van de wandelaars, die overigens vaak per auto komen.

Recent ontdekken wij, dat de Provincie subsidie heeft aangevraagd voor “omleiding van de Blijdensteinsweg”; het ministerie van Landbouw heeft hierop gereageerd met kritische opmerkingen; zie rechtsboven “Kamerbrief tussentijds beeld Noord-Holland” in: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Landelijk_gebied/Provinciaal_Programma_Landelijk_Gebied_PPLG

Los hiervan wil de Fietsersbond de juridische status van het fietspad gebruiken en uitbreiden; uitbreiding van de juridische positie zou kunnen door opname van de Europese fietsroute met huidig tracé in de Omgevingsverordening.

Zoals bekend mag een fietspad niet zonder meer worden afgesloten, zeker niet als dit meer dan 30 jaar wordt gebruikt: openbaarheid van wegen wordt gegarandeerd in: <https://www.dirkzwager.nl/kennis/artikelen/wegenrecht-wanneer-mag-een-weg-aan-de-openbaarheid-worden-onttrokken/>

Terugblik in het verleden: In 1976 werd de nu bedreigde weg geopend met een feestelijke uitnodiging. De waardering voor zowel natuur als voor natuurlijke vormen van recreatie vinden wij terug in de correspondentie die eraan vooraf ging. In de archieven van die tijd vinden wij erkenning van het gebied als zowel recreatiegebied, als “Natuurmonument” als zeewering. Zeer verbaast het ons, dat in de huidige discussie de Provincie natuur en recreatie als tegengesteld ziet en bij beheerplannen van 2016 de recreatie niet noemt. We vinden deze houding onverantwoord.

Belang van het fietspad,

- De Fietsersbond redeneert vanuit gezondheid, welzijn en klimaat: bewegen in het algemeen en in de natuur draagt bij aan een goede gezondheid; aan fietsers wordt een langere levensverwachting toegekend; het beleven van de natuur is daar een onderdeel van;
- Fietspad Verspyckweg – Blijdensteinsweg is onderdeel van de Veloroute12 en heeft een hoge status in Europees verband, vergelijkbaar met de DonauRadweg en Velo à Loire; tevens is het belang voor toeristen die hier verblijven en voor inwoners, om een ommetje te fietsen;
- Bewoners en recreanten genieten van een goed fietsnetwerk, dat een aangename afwisseling biedt: bij tegenwind rijden we door de bossen, bij wind mee door het open gebied;
- Over dit fietspad kunnen recreanten dichtbij het strand komen met fiets; het is belangrijk dat men goed de strandopgangen kan bereiken die alleen per fiets of te voet zijn te bereiken. Het verkleinen van het netwerk aan fietspaden, zal leiden tot meer autoverkeer naar de kust, wat de leefbaarheid en het klimaat niet ten goede komt.
- Niet alleen de leefbaarheid is gebaat bij behoud en uitbouw van het fietsnetwerk, ook de economie; het uitgebreide netwerk aan fiets- en wandelpaden trekt veel recreanten en dat is belangrijk voor de lokale ondernemers in de horeca, winkels, verhuur van accommodaties en fietsverhuur.

Link naar Veloroute12: <https://nl.eurovelo.com/ev12/netherlands>

Onze ijver om ook dit fietspad te behouden houdt verband met een algemeen tekort aan recreatieruimte; aan recreanten moet niet minder, maar meer ruimte worden geboden:

<https://www.fietsplatform.nl/2023/05/23/groeiend-tekort-aan-recreatieruimte/>

Onzekerheid over toekomstige ontwikkeling van de zandbult / het stuifduin

In het rapport van Arens uit 2011 wordt gesproken over een bult van 300 bij 60 m en een hoogte van 18 meter. Ons zijn geen recente metingen bekend. Op dit moment grenst de zandbult voor ongeveer 80 meter aan het fietspad. Bij maximale ontwikkeling van de zandhoop zou dit in theorie 240 meter kunnen worden. Het stuifduin lijkt de afgelopen maanden zich langzamer te verplaatsen, mogelijk als gevolg van spontane helmgroei; de laatste veegbeurt dateert van even voor 1 maart en was niet ingrijpend. Het stuifduin groeit wel aan richting OZO-richting. De Fietsersbond neemt van het duin iedere maand enige foto's. Samengevat maken wij geen voorspelling van snelheid, richting en omvang van het stuifduin. De onzekerheid hierover kan wel medebepalend zijn voor de keuze van de optie voor de oplossing.

Criteria om een keuze te maken voor een bepaalde oplossing

De Fietsersbond vindt in de eerste plaats belangrijk, dat de kwaliteit van het fietsnetwerk op peil blijft. Wij borduren voort op de brief van ANWB en anderen van 11 januari 2023; citaat

zandverstuivingen zijn alleen toelaatbaar, als er de garantie is, dat een fietspad niet verzandt of er wordt een volwaardige, befietsbaar alternatief aangelegd.

Zie: <https://www.anwb.nl/binaries/content/assets/anwb/pdf/fietsen/brief-fietsersbond-fietsplatform-ntfu-anwb-aan-gs-noord-holland-bedreigingen-van-natuurbeleid-voor-fietspaden.pdf>

Een volwaardig alternatief tracé houdt in, dat de afstand tot het huidige fietspad niet te ver is. Het voorstel van PWN-SBB uit januari 2021 maakt de hele westelijke route onbruikbaar en betekent dus een onaanvaardbare vermindering van de fietsmogelijkheden in het gebied; het zou het concurrerende vervoermiddel – de auto- aantrekkelijker maken. Daarom valt de omleiding Doodweg af als vervangend tracé. De omleiding Thaborpad is de uiterste grens wat betreft omrijafstand.

Behoud van het huidige tracé zonder kunstwerken is het eenvoudigst wat betreft werkzaamheden, planning en kosten. Daarom spreken ons de oplossingen 1 en 2 het meest aan. Dat soms de veegkosten als “duur” worden aangemerkt, verbaast ons: de kosten van het maken van sleuven / kerven en van ontbossing / bomenkap is vele malen duurder.

De Fietsersbond lang en vaak met veldbezoek gezocht naar mogelijkheden voor een omleiding van het fietspad op korte afstand. Soms stuiten wij op een te hoog hellingspercentage via een beoogd pad, soms op in de weg staande bomen. Naar ons idee mag er best een boom worden gekapt voor een omleidende route; er worden immers al 13.000 andere bomen gekapt. Een helling van 4% is het maximum volgens CROW-richtlijnen; als er op enige meters een procent bij komt, vinden we dat geen probleem. 9% voor een nieuwe route is echt teveel. Dat geeft onveiligheid en een te geringe kwaliteit.

Iedere oplossing moet de gelegenheid geven aan iedere soort fietser om de route te kunnen gebruiken, dus ook de driewiel fietser en de duo-fiets; hetzelfde geldt voor scootmobielen.

Toekomstbestendigheid

Hoofdpunt voor ons is, dat De Fietsersbond natuur en natuurvriendelijke vormen van vervoer niet ziet als tegenstellingen. Fietsen, paardrijden en wandelen doen minder afbreuk aan stabilisatie van het klimaat en dus aan natuurwaarden dan andere vormen van vervoer. Behoud en uitbreiding van een kwalitatief goed fietsnetwerk zou prioriteit moeten hebben.

We kunnen ons voorstellen, dat het realiseren van een oplossing [stuifduin vastleggen, of een fietstunnel of een fietsbrug of een omleiding] enige decennia moet voldoen. Daarom is naast de kwaliteit de toekomstbestendigheid een criterium voor het kiezen voor een oplossing.

De mogelijke oplossingen en opmerkingen daarbij

Oplossing 1 -Het huidige tracé handhaven- is het simpelst: afwachten op het moment dat het stuifduin zichzelf vastlegt.

Oplossing 2: als dat niet spontaan gebeurt, is het vastleggen van zand middels windschermen en helmplanten een prima optie; daar is Nederland goed in;

Mochten zandverstuivingen onderdeel van beleid blijven -dit beleid van kerven en sleuven en bomenkap is wel zeer omstreden bij de bevolking- , dan kunnen deze ingrepen niet bij een fietspad plaats vinden, maar alleen op een locatie waar dat geen kwaad kan. Zie de eerder vermelde brief van 11 januari 2023.

Mogelijkheid 3 is een optie, zoals gedaan bij Bloemendaal: verstelbare betonplaten neerleggen; maar dit heeft kanttekeningen en beperkingen.

Mogelijkheid 4 is het omleggen van de route met een beperkte omweg, daarbij is onduidelijk, hoe de zandhoop zich gedraagt in OZO-richting; aanvullende maatregelen kunnen nodig zijn.

Mogelijkheid 5 is het aanleggen van een tunnelbuis op het huidige tracé' deze een optie is duurder, maar wel toekomstbestendig, omdat aan een bestaande fietstunnel segmenten alsnog kunnen worden toegevoegd.

De variant 6 met een fietsbrug op het huidige tracé heeft de langere aanloop als extra aandachtspunt; huidige hellingshoek is op een klein deel 7%.

Varianten 7 bieden een fietsbrug op een deels nieuw tracé. Hiervoor zijn ingrepen nodig in het landschap, maar die vinden elders ook al plaats; bovendien is er sprake van "compensatie". variant 7b heeft als bijkomend voordeel, dat de huidige gevaarlijke helling van 10% wordt omzeild. Mocht men toch het zandpad willen nemen in plaats van het aanleggen van een brug, dan kan de hellingshoek [soms 9%] worden verminderd door een slinger aan te leggen in het bos, dat immers toch gekapt gaat worden.

Getoetst aan de criteria lijken de mogelijkheden 1,2, 5 en 7b het meest voor de hand liggend.

Proces / procedure.

Het proces om tot een oplossing te komen is minder belangrijk dan de uitkomst en de gevolgen ervan. het gesprek tussen Fietsersbond Bergen en de natuurbeheerders PWN en Staatsbosbeheer betroffen vooral de Blijdensteinsweg en speelden zich af zonder gespreksverslagen; alle mogelijke oplossingen

werden van tafel geveegd en argumenten werden niet toegelicht vanuit openbare rapporten of onderzoeken.

Dat moet anders: we stellen voor, dat de Fietzersbond wordt betrokken in de formulering van de opdracht. Ons idee is ook, dat ook andere organisaties meepraten over de opdracht en dat vooral de gemeente Bergen daarin deelneemt.

De Fietzersbond stelt voor, dat een onderzoek naar de mogelijkheden wordt uitgevoerd door een onafhankelijk bureau met civieltechnische kennis, dus over tunnels en bruggen. Behoud van de kwaliteit van het fietsnetwerk is één van de uitgangspunten.

De daaruit voortvloeiende rapporten en beschrijving van de voorkeursoplossing zijn openbaar en worden besproken met belanghebbenden, w.o. de Fietzersbond en de gemeente Bergen.

Fietzersbond Bergen zal dit rapport toelichten bij de Statencommissie op 20 november.

De Fietzersbond Bergen,

Email: bergen-nh@fietzersbond.nl